

FÖRDJUPNINGSMATERIAL

Av Ellen Karlsson &
Laura Di Francesco

Rekommenderas
för förskolebarn

Ett material av
Catharina Söderén Gjores,
förskollärare samt special-
och talpedagog

Färgläggningssidor och figurer
att skriva ut finns på
www.rabensjogren.se/laslust

Kompisarna på förskolan

Kompisarna på förskolan är en ny serie för de minsta läsarna om deras vardag och de viktiga kompisrelationerna. Lär känna Addi, Maj, Zarah, Mille och Alma – alla är olika, och alla är kompisar! En serie böcker helt på barnens nivå med text av Ellen Karlsson och underbara bilder av Laura Di Francesco.

I *Mille går till förskolan* får vi följa Mille när han förbereder sig för att gå till förskolan. Det är en bok om en helt vanlig morgon när det är lite svårt att säga hejdå. Perfekt för att prata om morgonbestyr i familjen, eller som förberedelse inför förskolestart.

Maj och Zarah bråkar är en bok om att bråka med en kompis och bli sams igen, en bok som öppnar upp för samtal om känslor och konflikter.

Introduktion till materialet

Det här materialet vänder sig till dig som arbetar med förskolebarn. Här finns tips och inspiration kring hur du kan arbeta med *Mille går till förskolan* och *Maj och Zarah bråkar* i din barngrupp.

En aktiv läsning med barn ökar deras läsförståelse och analysförmåga. Så låt barnen vara med och svara på frågor, dra slutsatser och använda sin fantasi!

MÅLET MED MATERIALET ÄR:

- Att utmana och stimulera barnens språkutveckling
- Att öka barnens ordförråd
- Att öka barnens intresse för litteratur
- Att få barnen att återberätta vad de hört
- Att varje barn får möjlighet att ta plats i gruppen

Läsning i förskolan

Läroplanen för förskolan lägger vikt vid att förskolan ska vara en plats där det ges utrymme åt läsning.

Lpfö 18

”Språk, lärande och identitetsutveckling hänger nära samman. Förskolan ska därför lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling i svenska, genom att uppmuntra och ta tillvara deras nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt. Barnen ska erbjudas en stimulerande miljö där de får förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om litteratur och andra texter”

När barn lyssnar på högläsning lär de sig saker om livet. De upptäcker att saker som finns i böckerna också finns i verkligheten och känner igen sig.

Lpfö 18

”Barn med annat modersmål än svenska ska ges möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner och historia, språk och kunskaper – från en generation till nästa. Förskolan ska också se till att olika kulturer synliggörs i utbildningen”

Att som flerspråkligt och kanske till och med nyanlönt barn ha möjlighet att använda sitt modersmål i förskolan stärker barnets identitet samt språk- och kunskapsutveckling. Visa barnen att alla språk är lika värdefulla. Låt barnen få använda alla sina språkliga resurser i förskolan. Det bidrar till att identiteten och självkänslan stärks.

För att barn med ett annat modersmål än svenska ska kunna utveckla ett fullgott andraspråk behöver barnet få möjlighet att uttrycka sig på sitt modersmål. Det är på sitt modersmål som barnet kan berätta om sina erfarenheter innan det lärt sig svenska. Ta hjälp av pedagoger med andra modersmål och samarbeta med föräldrar/vårdnadshavare för att ta reda på vad olika saker heter på barnets modersmål.

LÄSNINGENS BETYDELSE FÖR ORDFÖRRÅDET

Att läsa högt för små barn har en stor betydelse för den framtida läsförmågan och för att få ett bra ordförråd vid skolstart. Barn behöver 6000–8000 ord för att klara sig när de kommer till skolan.

Att läsa för barnen och ge dem pedagogiska läsoplevelser är ett sätt att nå detta. Barn som lever under gynnsamma och textrika förhållanden kan ha dubbelt så stort ordförråd än andra när de börjar skolan och får lättare att följa med i undervisningen samt bättre resultat.

FÖRSKOLANS LÄSMILJÖ

Böckernas placering och tillgänglighet på förskolan är viktig. Försök att göra böcker tillgängliga för barnen genom att till exempel sätta upp lister eller hyllor i barnens höjd. Skapa platser där barnen själva kan sätta sig ner med en bok. För högläsning, välj gärna ett avskilt rum eller en läshörna där barnen kan ta del av boken i lugn och ro och inte blir störda av den övriga verksamheten. Dessutom känner barnen att det här är något viktigt, inte något man avbryter när som helst.

INFÖR LÄSNINGEN

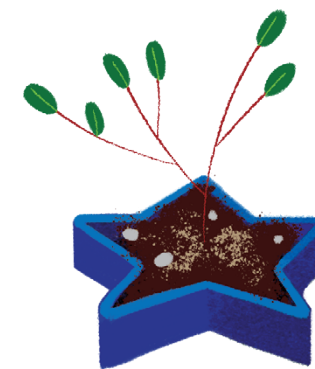
Fundera över hur barngruppen ser ut. Barn behöver olika mycket stöd för att bli motiverade och tycka att det är roligt. Jobba med mindre grupper om det är möjligt. Gör gärna grupper efter barnens förutsättningar som till exempel ålder, språklig kompetens eller förmåga att lyssna och fokusera. Att läsa blir roligt om det är på lagom nivå med lagom utmaningar, inte för svårt men heller inte för lätt.

TAKK (TECKEN SOM ALTERNATIV OCH KOMPLETTERANDE KOMMUNIKATION)

Komplettera gärna högläsningen med tecken som stöd. Det används ju redan i flertalet förskolor i dag men för dig som inte är bekant med begreppet kan man säga att när man tecknar vissa ord samtidigt som man läser så får barnet inte bara höra utan också se ordet, vilket underlättar förståelsen och språkutvecklingen.

TAKK är inte samma sak som att tala teckenspråk men det bygger på teckenspråk och många tecken är desamma. När man använder tecken som stöd så tecknar man bara enstaka ord som man vill betona, ungefär som när man stryker under de viktigaste orden i en text.

För att själv hitta tecken till ord och begrepp i böckerna kan man t ex använda *Sign it forward* som är en app som man kan ladda ner gratis eller *Språkbussen*, en lärobok om grundläggande TAKK-kunskaper.

Läsning och aktiviteter

För att göra lästunden ännu roligare och för att skapa möjligheter att jobba vidare med böckerna finns det extramaterial i form av figurer och färgläggningssidor att skriva ut på webben. (www.rabensjogren.se/laslust). Skriv ut och laminera figurerna för att återberätta sagan och gör små rollspel. Låt barnen själva leka med figurerna. Använd färgläggningssidorna och rita och måla med barnen eller låt dem skapa helt fritt.

I SAMBAND MED LÄSNINGEN

Prata om ord och begrepp i boken.

- Vad betyder ordet?
- Vad heter det på det språk som du pratar hemma?
- Associera – berätta om en egen upplevelse – något som liknar eller något som du känner igen (ett bra tillfälle att anknyta till andra språk och kulturer).

- Prata om synonymer och motsatser.
- Ställ öppna frågor som leder vidare:
  - Berätta mer, nu blev jag nyfiken.
  - Vad tänkte du på nu?
  - Hur tror du att det gick sedan?

När ni samtalar om boken är det bra att ge barnen tankeutrymme. Gör en kort paus, cirka tre sekunder, innan du avbryter och försöker hjälpa.

Mille går till förskolan

ORD OCH BEGREPP

ATT PRATA OM KAN VARA:

- Måndag – prata om veckans dagar.
- ”På med jacka, byxor och mössa” – vad betyder det? Vad kan man också säga?
- Sömnig – pigg, prata om motsatser, kom på flera.

ANDRA AKTIVITETER

- Hur ser det ut i hallen på vår förskola?
- Känna igen sin bokstav och/eller sitt namn.
- Hur känns det att bli lämnad och hämtad?
- Spela rollspel med figurerna.
- Rita egna bilder eller skriv ut och använd färgläggningssidorna.

Maj och Zarah bråkar

ORD OCH BEGREPP

ATT PRATA OM KAN VARA:

- Lätsas (äta sandkakor), berätta om egna erfarenheter.
- Betala – hur gör man, pengar, kort eller mobiltelefon?
- Vänta – hur kan det kännas?
- Puttas/bråka – prata om olika känslor.
- Trösta – berätta om egna upplevelser.
- Dela med sig – vad innebär det?

ANDRA AKTIVITETER

- Hur ser sandkakorna ut? Storlek, färg och form. Räkna dem.
- Baka kakor i olika former i sandlådan eller med t ex lera.
- Hitta olika former inomhus, på gården eller i närmiljön – titta, känna och lukta och beskriva hur olika saker ser ut t ex färg, form.
- Lek affär.
- Spela rollspel med figurerna.
- Rita egna bilder eller skriv ut och använd färgläggningssidorna.

